

Kultúrne spektrum

Informačný servis o aktualitách v teórii a praxi kultúrno-osvetovej práce pre potreby pracovníkov kultúry a obecných úradov v okresoch Bánovce nad Bebravou, Nové Mesto nad Váhom a Trenčín

Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne • ročník XXIII. • číslo 1 – 2/2013

Čo nájdete v čísle:

Oceňovanie jednotlivcov a kolektívov z oblasti kultúry • Hľadanie finančných zdrojov pre kultúru: Nový program „Európa pre občanov 2014 – 2020“; Výzva na predkladanie žiadostí o finančný príspevok z Fondu mikroprojektov • Prvé písomné zmienky v roku 2014 • Úspešne reprezentovali náš región • Perspektívy miestnej kultúry • Stratégia rozvoja kultúry na roky 2014 – 2020 • Vzor scenára – Tri krále • Rozvíjame cezhraničnú spoluprácu: Stretnutie – Setkání – festival farieb a priateľstva; Misia v kontextoch a súvislostiach • Mozaika – Výtvarné spektrum jubiluje; Veľké jubileum trenčianskej Méty; Na Kysuciach za skúsenosťami...; Láska v čase Vianoc... • 80 rokov folklórnej skupiny Kubra z Kubry • Informačný servis

VIANOČNÝ VINŠ

Vianočný vinš si prizval koledu:
vraj pôjdu, kam ich oči povedú –
hornatým krajom, šírou rovinou,
s tou tisícročia starou novinou,
že časy sviatkov ľuďom nastali.

Dieťaťko narodené v maštali
svet požehnáva znovu pokojom.
Nech privíta ho každý po svojom
a nech mu lásku sveta popraje.

Ako ono symbolom dobra je,
nech dobrá vôľa k nám si prisadne
a skutky naše nech sú príkladné,
nech k vašim blíznym cestu zaviatu
vyznačia v snehu stopy návratu...

Vianočný stromček nech nám zarodí,
nech stôl je štedrý ako na hody
a v dušiach našich dobrá pohoda
nech v jasličkách to dieťa pohojdá...

Katarína Hudecová

K praniu príjemného prežitia
vianočných sviatkov pripájame
podakovanie za vašu dôveru

a tešíme sa na ďalšiu
úspešnú spoluprácu
v novom roku 2014.

Pracovníci Trenčianskeho
osvetového strediska v Trenčíne

SLÁVNOSTNÝ VEČER PRI PRÍLEŽITOSTI UDEĽOVANIA OCENENÍ

*V kongresovej sále Trenčianskeho samosprávneho kraja sa
25. novembra 2013 stretli osobnosti a kolektívy, ktoré prispeli
k rozvoju kultúry Trenčianskeho samosprávneho kraja.*

Slávnostné udeľovanie ocenení kolektívom a jednotlivcom z oblasti kultúry sa konalo za prítomnosti predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja MUDr. Pavla Sedláčka, MPH, vedúcej odboru kultúry Ing. Marty Šajbidorovej, riaditeľky Verejnej knižnice M. Rešetku v Trenčíne Mgr. Lýdie Brezovej a riaditeľa Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne Mgr. Vladimíra Zvaleného.

**Predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja MUDr. Pavol Sedláček, MPH,
udelil Ďakovné listy za osobitný prínos k rozvoju kultúry Trenčianskeho kraja
viacerým kolektívom a jednotlivcom.**

Ocenenie si prevzali:

Ing. Eva Beňovičová

starostka obce Trenčianske Stankovce, za aktívny prístup k podpore tvorby, šírenia a uchovávanu kultúrnych hodnôt a za vytváranie podmienok pre rozvoj miestnej kultúry.

Mgr. Hana Gallová

za dlhoročné kultúrno-osvetové pôsobenie v meste Trenčín a za výrazný invenčný prínos k vzniku a rozvoju medzinárodného výtvarno-literárneho sympózia Ora et ars – Skalka.

Jozef Lagin

starosta obce Cimenná, za aktívny prístup k uchovávanu kultúrneho dedičstva, vytváranie podmienok pre rozvoj miestnej kultúry, za zodpovedný prístup k práci a dosahovanie dobrých výsledkov pri organizovaní rôznorodej kultúrno-výchovnej práce v obci.

Stanislav Lubina

výtvarník z Nemšovej, za dlhoročnú tvorivú činnosť v oblasti výtvarnej tvorby, osobitne v oblasti propagácie umeleckej tvorby zdravotne hendikepovaných.

Mgr. Viera Slivová

za dlhoročné pôsobenie a dosiahnuté výsledky v TNOS v oblasti občianskej obradnosti, umeleckého prednesu a záujmového vzdelávania.

Mgr. Jozef Švikruha

výtvarník z Trenčína, za dlhoročnú aktívnu, umeleckú, organizačnú a pedagogickú činnosť v oblasti výtvarnej tvorby.

Ing. Jan Tluka

amatérsky fotograf z Trenčína, za dlhoročnú tvorivú, umeleckú, organizačnú a publikačnú činnosť v oblasti amatérskej fotografie a výtvarnej umeleckej tvorby.

Fotoskupina MÉTA

za dlhoročný tvorivý prínos k rozvoju amatérskej fotografie a prezentáciu Trenčianskeho kraja pri príležitosti 50. výročia vzniku.

Ing. Miriam Žilínčanová

za hodnotnú odbornú a krásnu literatúru venovanú detským čitateľom Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne.

Ďakovný list za uchovávanie a rozvoj kultúrneho dedičstva národa od predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja získali:

Elena Drobná

vedúca a choreografka folklórnej skupiny Kasanka z Moravského Lieskového, za uchovávanie a rozvoj kultúrneho dedičstva národa, za udržiavanie ľudových zvykov a tančov v obci a celoživotné pôsobenie v oblasti folklóru.
(ocenenie prevzal starosta obce Moravské Lieskové Ing. Ľubomír Miklánek)

Ferdinad Bolebruch

drevorezbár z Nového Mesta nad Váhom, za dlhoročnú ľudovoumeleckú tvorbu, umelecký a organizačný prínos k rozvoju tradície rezbárskeho sympózia BETLEHEM v Novom Meste nad Váhom a reprezentáciu Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Dušan Macejka

kronikár mesta Nové Mesto nad Váhom, za zhromažďovanie, uchovávanie a šírenie poznatkov o histórii mesta Nové Mesto nad Váhom.

Jaroslav Múdry – Šebík

hudobník Dychovej hudby Drietomanka, za dlhoročné pôsobenie v oblasti dychovej hudby, výchovu mládeže a šírenie kultúrnych hodnôt.

PhDr. Milan Šišmiš

trenčiansky historik, za vedecko-výskumnú, heraldickú a publikačnú činnosť v oblasti regionálnej histórie.

Mgr. Ladislav Žiško

divadelný režisér a hudobník z Trenčianskych Stankoviec, za dlhoročnú kultúrno-osvetovú prácu, za obnovenie tradícií a činnosti v oblasti ochotníckeho divadla, vynikajúce výsledky pri práci s mládežou a za podiel a dosiahnuté výsledky pri rozvíjaní, šírení a uchovávaní kultúrneho dedičstva.

Folklórna skupina Uhrovčan

za 20 rokov propagácie a prezentácie kultúrneho dedičstva našich predkov v Uhrovci a v Uhrovskej doline.

Folklórna skupina Pobedimčan

za 65 rokov pôsobenia, účinkovania a uchovávania folklórnych tradícií v obci Pobedim.

Folklórna skupina Kubra

za 80 rokov pôsobenia, účinkovania a uchovávania ľudových tradícií v mestskej časti Trenčín-Kubra.

Dychová hudba Bošáčanka

za 35 rokov pôsobenia, účinkovania a uchovávania ľudovej piesne.

Pri tejto príležitosti odovzdala Mgr. Lýdia Brezová, riaditeľka Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja Pamätné listy:

Elene Beštovej

pri príležitosti životného a pracovného jubilea, za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť v obci Uhrovec.

Jane Cibovej

pri príležitosti životného jubilea, za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť vo Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne.

Mgr. Elene Hladkej

pri príležitosti životného jubilea, za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť vo Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne.

Elene Mikušovej

pri príležitosti životného jubilea, za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť v obci Krásna Ves.

Dane Nekvapilovej

pri príležitosti životného jubilea za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť vo Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne.

Anne Okruckej

pri príležitosti životného jubilea, za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť v obci Bzince pod Javorinou.

(ocenenie prebral Ing. P. Bahník, starosta obce Bzince p. J.)

Jane Pastorkovej

pri príležitosti pracovného jubilea, za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť obci Moravské Lieskové.

Janke Polákovej

pri príležitosti životného jubilea, za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť vo Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne.

Pamätné listy Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne za dlhoročné pôsobenie odovzdal riaditeľ Mgr. Vladimír Zvalený nasledovným jednotlivcom a kolektívom:

Mikulášovi Bányászovi

autorovi Zväzu slovenských fotografov (AZSF), amatérskeho fotografovi z Trenčína, za dlhoročnú tvorivú činnosť v oblasti amatérskej fotografie.

(ocenenie prevzala jeho manželka)

Milanovi Bercovi

zakladateľovi dychovej hudby Dobranka v Trenčianskej

Teplej-Dobrej, za dlhoročné uchovávanie a šírenie folklóru a dychovej hudby v obci.

Miroslavovi Kušnierovi

harmonikárovi folklórnej skupiny Uhrovčan, za dlhoročné pôsobenie a šírenie kultúrnych hodnôt, výchovu detí a mládeže vo folklórnom hnutí.

(ocenenie prevzala L. Adameová)

Ľubomíre Naďovej

kronikárke obce Vaďovce, za dlhoročné kultúrno-osvetové pôsobenie a vedenie kroniky obce.

Jozefovi Syrovému

výtvarníkovi z Trenčína, za dlhoročnú umeleckú činnosť v oblasti výtvarnej tvorby.

Ing. Jiřímu Tomisovi

amatérskemu fotografovi zo Starej Turej, za dlhoročnú tvorivú činnosť v oblasti amatérskej fotografie.

Speváckemu súboru Klenotnica

Bzince pod Javorinou

pri príležitosti 25. výročia vzniku a za dlhoročný prínos v oblasti zachovávaní kultúrneho dedičstva.

Country tanečnej skupine Maryland Trenčín

pri príležitosti 20. výročia vzniku a dlhoročné pôsobenie v oblasti kultúry, výchovu detí a mládeže.

Dychovej hudbe Dobranka

z Trenčianskej Teplej-Dobrej

pri príležitosti 45. výročia vzniku za uchovávanie a šírenie folklóru, dychovej hudby a kultúrneho dedičstva.

Anna Némethová

*Za ocenených sa poďakoval
Ing. Jan Tluka.*

V kultúrnom programe sa prezentovali ocenené kolektívy a jednotlivci.

Mgr. Ladislav Žiško hrou na harmoniku sprevádzal Danu Hrušovskú.

*Spevácky súbor Klenotnica
zo Bziniec pod Javorinou.*

*Folklorná skupina Kubra
so žartovnými piesňami z Kubry.*

Foto: Jozef Čery

HLADÁME FINANČNÉ ZDROJE PRE KULTÚRU

NOVÝ PROGRAM

„EURÓPA PRE OBČANOV 2014 – 2020“

17. októbra 2013 bolo prijaté Nariadenie Rady Európskej únie, ktorým sa ustanovuje **nový sedemročný program „Európa pre občanov“ na obdobie rokov 2014 – 2020.**

31. októbra 2013 bol Komisiou prijatý **ročný pracovný program „Európa pre občanov“ na rok 2014.**

Podľa týchto dokumentov sa podpora v programe v roku 2014 realizuje prostredníctvom **troch akcií** zameraných na špecifických žiadateľov a typy projektov. Podporné akcie sa ďalej delia na opatrenia.

Pri plánovaní žiadosti o finančnú podporu odporúčame žiadateľom zvážiť aj druh grantu, o ktorý sa uchádzajú. Program „Európa pre občanov“ poskytuje **dva druhy grantov:**

A. PROJEKTOVÉ GRANTY: Financie sú určené na presne vymedzené aktivity s obmedzenou lehotou trvania. Plán činnosti stanovený v žiadosti je po jej schválení záväzný. Konkrétne možnosti: Akcia 1, Opatrenie 1.1; Akcia 2, Opatrenie 2.1; Akcia 2, Opatrenie 2.2; Akcia 2, Opatrenie 2.3.

B. PREVÁDZKOVÉ GRANTY: Finančná podpora je určená na náklady potrebné na riadne vykonávanie bežných činností organizácie.

Aktuálne možnosti:

Opatrenie 1.1 – Spomienkové projekty

Podľa článku 3 Zmluvy o Európskej únii je cieľom EÚ podporovať mier, hodnoty Únie a blaho jej národov.

Program Európa pre občanov sa v duchu tejto myšlienky snaží podporovať organizácie, ktoré sa zaoberajú príčinami totalitných režimov v moderných dejinách Európy, ako aj ďalšími určujúcimi momentmi a kľúčovými bodmi v nedávnej európskej histórii. V roku 2014 si budeme osobitne pripomínať udalosti:

- 100. výročie začatia 1. svetovej vojny,
- 25. výročie pádu Berlínskeho múra,
- 10 rokov od rozšírenia Európskej únie o štáty strednej a východnej Európy.

Uzávierky v roku 2014:

1. marec (začiatok medzi 1. 8. 2014 – 1. 1. 2015)

Ďalšie informácie:

Kto môže žiadať?

- mestá, obce, kraje, neziskové organizácie, združenia pamätníkov, kultúrne, mládežnícke, vzdelávacie vedecké organizácie, združenia alebo partnerské mestá

Kolko má mať projekt partnerov?

- Projekt by mal zahŕňať organizácie aspoň z jednej členskej krajiny, ale uprednostňujú sa nadnárodné projekty.

Maximálna výška grantu: 100 000 €

Maximálne percento spolufinancovania: 70 %

Maximálna dĺžka trvania projektu: 18 mesiacov (1,5 roka)

Opatrenie 2.1 – Stretnutia občanov partnerských miest

Cieľom akcie 2 je motivovať občanov k demokratickej a občianskej účasti na úrovni Únie rozvíjaním chápania procesu tvorby politiky Únie zo strany občanov a propagovaním príležitostí na spoločenskú angažovanosť a dobrovoľníctvo na úrovni Únie.

Prioritnými témami (nie však exkluzívnymi) pre rok 2014 sú:

- voľby do Európskeho parlamentu a aktívna účasť občanov na demokratickom živote EÚ,
- prehlbovanie debaty o budúcnosti EÚ.

Uzávierky pre rok 2014:

1. marec 2014 (začiatok medzi 1. 7. 2014 až 31. 3. 2015)

1. september 2014 (začiatok medzi 1. 1. až 30. 9. 2015)

Ďalšie informácie:

Kto môže žiadať?

- mestá, obce, asociácie partnerských miest, regionálne združenia alebo mimovládne neziskové organizácie reprezentujúce záujmy miestnej samosprávy

Kolko má mať projekt partnerov?

- Projekt by mal zahŕňať samosprávy minimálne z dvoch účastníckych krajín, z ktorých minimálne jedna je členskou krajinou EÚ.

Maximálna výška grantu: 25 000 €

Maximálne percento spolufinancovania: 50 %

Maximálna dĺžka trvania projektu: 21 dní

Opatrenie 2.2 – Sieť partnerských miest

Cieľom akcie 2 je motivovať občanov k demokratickej a občianskej účasti na úrovni Únie rozvíjaním chápania procesu tvorby politiky Únie zo strany občanov a propagovaním príležitostí na spoločenskú angažovanosť a dobrovoľníctvo na úrovni Únie.

Prioritnými témami (nie však exkluzívnymi) pre rok 2014 sú:

- voľby do Európskeho parlamentu a aktívna účasť občanov na demokratickom živote EÚ,
- prehlbovanie debaty o budúcnosti EÚ.

Uzávierky pre rok 2014:

1. marec 2014 (začiatok medzi 1. 7. až 30. 12. 2014)

1. september 2014 (začiatok medzi 1. 1. až 30. 5. 2015)

Ďalšie informácie:

Kto môže žiadať?

- mestá, obce, asociácie partnerských miest, regionálne združenia, všetky úrovne samosprávy, samosprávne združenia a neziskové organizácie reprezentujúce samosprávy

Kolko má mať projekt partnerov?

- Projekt by mal zahŕňať samosprávy minimálne zo štyroch účastníckych krajín, z ktorých minimálne jedna je členskou krajinou EÚ.

Maximálna výška grantu: 150 000 €

Maximálne percento spolufinancovania: 70 %

Maximálna dĺžka trvania projektu: 24 mesiacov (1 kalendárny rok).

Opatrenie 2.3 Projekty občianskej spoločnosti

Cieľom akcie 2 je motivovať občanov k demokratickej a občianskej účasti na úrovni Únie rozvíjaním chápania procesu tvorby politiky Únie zo strany občanov a propagovaním príležitostí na spoločenskú angažovanosť a dobrovoľníctvo na úrovni Únie.

Prioritnými témami (nie však exkluzívnymi) pre rok 2014 sú:

- voľby do Európskeho parlamentu a aktívna účasť občanov na demokratickom živote EÚ,
- prehlbovanie debaty o budúcnosti EÚ.

Uzávierky pre rok 2014:

1. marec 2014 (začiatok projektu by sa mal uskutočniť medzi 1. 8. 2014 až 31. 1. 2015)

Ďalšie informácie:

Kto môže žiadať?

- mimovládne neziskové organizácie, vzdelávacie, kultúrne alebo vedecké inštitúcie, v projektoch môžu byť obsiahnuté aj samosprávy (nie však ako žiadajúce organizácie)

Koľko má mať projekt partnerov?

- Projekt by mal zahŕňať organizácie/inštitúcie minimálne z troch účastníckych krajín, z ktorých minimálne jedna je členskou krajinou EÚ.

Maximálna výška grantu: 150 000 €

Maximálne percento spolufinancovania: 70 %

Maximálna dĺžka trvania projektu: 18 mesiacov (1,5 roka)

Ďalšie informácie a potrebné dokumenty týkajúce sa uvedených opatrení budú aktualizované priebežne a nájdete ich na <http://www.europapreobcanov.sk/granty/>

Zdroj: <http://www.europapreobcanov.sk/granty/>

VÝZVA NA PREDKLADANIE ŽIADOSTÍ O FINANČNÝ PRÍSPEVOK Z FONDU MIKROPROJEKTOV

V súlade s Operačným programom cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013 a s regionálnou dokumentáciou Fondu mikroprojektov vyhlasuje vedúci partner projektu Region Bílé Karpaty v spolupráci s partnerom projektu Trenčianskym samosprávnym krajom 15. výzvu v oblasti podpory 1.6 Fond mikroprojektov na predkladanie žiadostí o finančný príspevok.

Platnosť výzvy: 16. 12. 2013, 14:00 – 31. 01. 2014, 14:00

Aktuálna výzva bude podporovať nasledovné aktivity: **1. Cestovný ruch**

Aktivity zaisťujúce publicitu a propagáciu atraktivít prihraničného územia v nasledujúcich oblastiach:

- Kultúrno-poznávacie formy cestovného ruchu (napr. tradície, zvyky, folklór, výstavy, kultúrne pamiatky, pamätihodnosti a prírodné bohatstvo)
- Športovo-rekreačné formy cestovného ruchu:
 - Agroturistika
 - Cyklotrasy a cyklistické chodníky
 - Turistika a turistické zaujímavosti
 - Náučné chodníky
 - Gastronomické chodníky

Oprávnení žiadatelia:

Verejnoprávne subjekty – napr. obce, zväzky obcí, kraje, príspevkové organizácie, neziskové organizácie atď., presný zoznam oprávnených žiadateľov je uvedený v Príručke pre žiadateľa.

Maximálna dĺžka realizácie mikroprojektu:

Maximálna dĺžka realizácie mikroprojektu je stanovená na 9 mesiacov. Konkrétny termín ukončenia schváleného projektu bude uvedený v Zmluve o poskytnutí finančného príspevku, najneskôr však do 31. 10. 2014.

Financovanie mikroprojektov z finančných prostriedkov ERDF:

- minimálna čiastka: **3.000 €**
- maximálna čiastka: **10.000 €**

Výška podpory z ERDF nesmie presiahnuť 85 % celkových spôsobilých výdavkov mikroprojektu a zároveň čiastku 10.000 €.

Ak vás aktuálna výzva zaujala a chcete sa do nej zapojiť, všetky potrebné informácie, dokumenty a kontakty nájdete na webovej stránke Trenčianskeho samosprávneho kraja (link: http://www.tsk.sk/regionalny-rozvoj/strukturalne-fondy-v-obdobi-2007-2013/cezhranicna-spolupraca-srccr/fond-mikroprojektov.html?page_id=9715).

Zdroj: www.tsk.sk

Rubriku pripravila: Mgr. Anna Vražďová

Prvé písomné zmienky na rok 2014

OKRES BÁNOVCE NAD BEBRAVOU							
Libichava	685. výročie	1329		Trenčianske Jastrabie	745. výročie	1269	
Ľutov	625. výročie	1389		Svinná	575. výročie	1439	
Malá Hradná	685. výročie	1329		Veľká Hradná	685. výročie	1329	
Malé Hoste	685. výročie	1329		Orechové	575. výročie	1439	
Veľké Hoste	685. výročie	1329		časť Trenčína			
Pochabany	685. výročie	1329		Zlatovce	770. výročie	1244	
Ruskovce	685. výročie	1329		časť Trenčína			
Miezgovce	625. výročie	1389		Rožňové Mitice	525. výročie	1489	
Omastiná	625. výročie	1389		časť Trenčianskych Mitíc			
Čierna Lehota	625. výročie	1389		Zemianske Mitice	560. výročie	1464	
Cimenná	530. výročie	1484		časť Trenčianskych Mitíc			
Žitná-Radiša	720. výročie	1294		Kostolné Mitice	745. výročie	1269	
OKRES NOVÉ MESTO NAD VÁHOM				časť Trenčianskych Mitíc			
Brunovce	640. výročie	1374		Rožňová Neporadza	745. výročie	1269	
Nová Ves	595. výročie	1419		časť Neporadze			
OKRES TRENČÍN				Kochanovce	620. výročie	1394	
Selec	575. výročie	1439		časť Adamovských Kochanoviec			
Mníchova Lehota	745. výročie	1269		Újazd	790. výročie	1244	
Horné Srnie	575. výročie	1439		časť Skalky nad Váhom			
Trenčianska Turná	745. výročie	1269		Dubodiel	575. výročie	1439	

Trenčianske osvetové stredisko ponúka obciam pomoc pri príprave a realizácii osláv prvých písomných zmienok. V prípade záujmu sa kontaktujte s **Lubicou Jurickovou**, č. tel. 032/6555 322, e-mail: lubica.jurickova@tnos.tsk.sk

Úspešne reprezentovali náš región

Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne aj v roku 2013 už tradične organizovalo regionálne a krajské súťaže a prehliadky s postupom do celoštátnych kôl.

Súťažiaci, ktorí postúpili, úspešne reprezentovali náš kraj na celoštátnej úrovni a umiestnili sa na popredných miestach. Patria medzi nich:

Sólisti tanečníci z DFS Kornička Trenčín Jakub Ďuráči a Hana Mišíková na celoštátnej súťaži a prehliadke „Šaffova ostroha“ v Dlhom Klčove 24. – 26. 5. 2013 v detskej kategórii G získali zlaté pásmo a titul LAUREÁT festivalu.

Sólisti tanečníci z FS Nadšenci Trenčín Jakub Kopecký a Alžbeta Švajdová v kategórii C získali zlaté pásmo a titul LAUREÁT festivalu

na celoštátnej súťaži a prehliadke v Dlhom Klčove 24. – 26. 5. 2013.

DFS Kornička Trenčín získal zlaté pásmo a titul LAUREÁT festivalu na celoštátnej súťaži a prehliadke DFS v Likavke „Pod Likavským hradom“ 1. – 2. 6. 2013.

Detský spevácky zbor pri ZŠ Dlhé Hony v Trenčíne sa pod taktovkou dirigentky PaedDr. Miroslavy

Kaliňákovej umiestnil v II. pásme na 44. ročníku súťaže a prehliadky detských speváckych zborov Mládež spieva 2013 (14. – 16. júna 2013, Kultúrne a spoločenské stredisko Prievidza).

Všetkým súťažiacim blahoželáme a aj do budúceho obdobia im prajeme veľa úspechov.

Jaroslava Kohútová

PERSPEKTÍVY MIESTNEJ KULTÚRY KULTÚRNO-OSVETOVÍ PRACOVNÍCI SA STRETLI NA CELOSLOVENSKEJ KONFERENCII

Kultúrne centrum KSK v Košiciach bolo v dňoch 12. a 13. novembra 2013 organizátorom celoslovenskej konferencie „Perspektívy miestnej kultúry“ určenej kultúrno-osvetovým pracovníkom, ktorí pricestovali do Košíc zo všetkých samosprávnych krajov Slovenska. Garantom podujatia sa stalo Národné osvetové centrum v Bratislave.

Účastníci konferencie si v dopoludňajšej, teoretickej časti prvého dňa vypočuli vystúpenie PhDr. Jany Kresákovej, generálnej riaditeľky Národného osvetového centra v Bratislave, zamerané na ďalšie smerovanie tejto inštitúcie a informácie Mgr. Jána Paprčku, riaditeľa odboru nehmotného kultúrneho dedičstva a znevýhodnených skupín obyvateľstva, sekcia kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry SR o zameraní a prioritách dotačného systému MK SR č. 7 – Nehmotné kultúrne dedičstvo a kultúrno-osvetová činnosť. V tejto teoretickej časti zaujala najmä prezentácia Mgr. Dany Kľučárovej, PhD, generálnej riaditeľky ÚĽUV, v ktorej predstavila ÚĽUV ako inštitucionálneho a odborného garanta pre ochranu a rozvoj ľudovej umeleckej výroby v regiónoch a tiež prednesenie informácií o programe KSK Terra Incognita, ktorý je súčasťou projektu Európske hlavné mesto kultúry Košice 2013, podaných vedúcou odborom kultúry a cestovného ruchu Úradu KSK PhDr. Janou Kováčovou ako prípadová štúdia programového riadenia kultúry v regióne. Úlohu a význam kultúry pre rozvoj miest a obcí Slovenska zdôraznila vo svojom príspevku MUDr. Renáta Lenártová, námestníčka primátora mesta Košice a v závere tejto časti programu sa o príklady dobrej praxe v spolupráci kultúrnych operátorov podelila Mgr. Dorota Czastka, riaditeľka Regionálneho centra kultúr pohraničia v poľskom Krosne.

Popoludnie patrilo praktickým ukážkam zapojenia segmentov kultúry do turistickej ponuky, ktoré začali prehliadkou Kulturparku, najväčšej investičnej aktivity projektu Košice – Európske hlavné mesto kultúry 2013. Potom sa účastníci konferencie rozdelili na dve skupiny. Prvá navštívila najskôr mesto Medzev, kde si prezreli expozíciu Múzea kinematografie rodiny Schusterovej, Hámor a Hvezdáreň. Potom si to namierili do Moldavy nad Bodvou do kováčskej vyhne a múzea vín, kde ich čakala ochutnávka tamajších vín s odborným výkladom someliéra. Druhá skupina sa vydala na Gemer. Najprv ich prijali v Brzotíne na Konskom dvo-

re, zariadení, ktoré sa venuje agroturistike a je príkladom dobrej spolupráce podnikateľského subjektu s kultúrnymi organizáciami. Okrem prehliadky areálu bol návštevníkom predstavený aj projekt KSK Tašíkovo – Košický rozprávkový kraj, a to zástupcami Gemerského osvetového strediska v Rožňave, ktoré je jeho implemetačným orgánom. Ďalšou zastávkou tejto skupiny bol Remeselnícky dom v Krásnohorskej Dlhej Lúke, zrekonštruovaný sedliacky dom, kde sú vytvorené remeselnícke dielne. Remeselnícky dom ponúkol ukážky tradičných remesiel, ako košíkárstvo, hrnčiarstvo a výroba predmetov zo šúpolia. V Remeselníckom dome sídli Združenie gemerských remeselníkov a práve jeho predseda Mgr. Juraj Nagy účastníkov konferencie informoval o histórii Remeselníckeho domu a jeho bohatých aktivitách. No a mnohí z návštevníkov využili aj možnosť – sami si niektoré z predvádzaných remesiel vyskúšať.

Nasledujúci deň bol venovaný rokovaniu v troch pracovných skupinách, ktoré sa zamerali na tieto obsahové okruhy: Analýza a prognózy súčasného stavu miestnej a regionálnej kultúry, Aktuálne problémy záujmovej umeleckej činnosti a Vzdelávanie, jeho obsahové zameranie, metodika a poradenstvo v miestnej kultúre. Po prijatí záverov konferencie, ktoré sa rozdelili na odporúčania a úlohy s pridelením zodpovednosti za ich splnenie, niektorí účastníci využili ponuku organizátorov a absolvovali prehliadku praktických ukážok výsledkov programového riadenia kultúry v meste Košice. Konkrétne navštívili otvorenú zónu Verejnej knižnice Jána Bocatia, informačný bod programu Terra Incognita a Galériu KC KSK v Barkóczyho paláci, Kunsthalle, Uličku remesiel, expozície Východoslovenského múzea – Katova bašta a Dom remesiel na Hrnčiarskej ulici a Košický zlatý poklad v historickej účelovej budove na Námestí Maratónu mieru.

Zdroj: <http://miestnakultura-2013.webnode.sk/news/perspektivy-miestnej-kultury/>

NEPREHLIADNITE

Navštívte novú webovú stránku www.miestnakultura-2013.webnode.sk, ktorá bola zriadená za účelom vytvorenia komunikačnej platformy pre aktérov v miestnej a regionálnej kultúre. Na tomto mieste nájdete aj Závery z konferencie Perspektívy miestnej kultúry konanej 12. – 13. novembra 2013 v Košiciach.

STRATÉGIA ROZVOJA KULTÚRY NA ROKY 2014 – 2020

Prebieha diskusia o budúcom postavení kultúry na Slovensku

„Vláda vypracuje Stratégiu rozvoja kultúry na roky 2014 – 2020. Jej obsah sa bude tvoriť v širokom dialógu ako program celospoločensky akceptovateľný a stane sa základom štátnej kultúrnej politiky a postupných systémových zmien v oblasti kultúry.“ (z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012 – 2016)

Ministerstvo kultúry SR v októbri zverejnilo na webovom portáli www.strategiakultury.sk prvý návrh novej Stratégie rozvoja kultúry Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020. Návrh vypracovala pracovná skupina expertov, na základe výsledkov analýzy už existujúcich strategických dokumentov ministerstva kultúry. MK SR vyzvalo záujemcov z celej oblasti kultúry, verejnej správy, občianskej

spoločnosti aj podnikateľského sektora, aby sa svojimi názormi, podnetmi a pripomienkami zapojili do odbornej diskusie o budúcom postavení kultúry na Slovensku nielen prostredníctvom uvedeného portálu, ale aj účasťou na viacerých pracovných stretnutiach k tomuto strategickému materiálu. Séria doterajších stretnutí vyvrcholila 5. decembra pracovnou konferenciou

v priestoroch MK SR, kde predstavili ďalšiu verziu materiálu.

Návrhy a pripomienky, ktoré vstúpili z diskusie, budú zapracované do návrhu finálnej verzie dokumentu. Následne po zapracovaní všetkých pripomienok bude materiál Stratégia rozvoja kultúry na roky 2014 – 2020 predložený na rokovanie vlády SR.

Zdroj: <http://www.culture.gov.sk>

PRIPOMENULI SME SI • 90. výročie úmrtia Jozefa Ľudovíta Holubyho

Od roku 1860 sa bratia Moravia a Slováci stretávajú na Veľkej Javorine, na slovensko-moravskom pomedzí, pri chate, ktorá od roku 1924 nesie meno Jozefa Ľudovíta Holubyho.

Narodil sa 25. marca 1836 v Lubine, kde bol jeho otec evanjelickým farárom. Holubyovci svoj pôvod odvodzovali od českobratrskej rodiny Holub, ktorá sa po bitke na Bielej hore vysťahovala z Čiech na Slovensko. Jozef Ľudovít Holuby bol najmladším zo štyroch detí. Ľudovít školu vychodil v Lubine, gymnázium navštevoval v Modre, potom pokračoval v štúdiách na evanjelickom lýceu v Bratislave. Neovládal maďarský vyučovací jazyk, preto si obľúbil nemeckého profesora – botanika. Ten ho zasväcoval do tajov botaniky, najmä do herbárov. Počas prázdnin botanizoval, najmä na Javorine a blízkom okolí.

V čase teologických štúdií v Bratislave sa konalo 1. valné zhromaždenie Bratislavského lekárskeo-prírodovedného spolku. Holuby bol prijatý za riadneho člena tohto spolku. Už v 1. ročenke spolku za rok 1856 zverejnil 20-ročný Holuby tri články. V treťom príspevku podal výsledky botanizovania na Veľkej Javorine.

Teologické štúdiá si doplnil vo Viedni. Keď roku 1861 zomrel v Zemianskom Podhradí (t. č. súčasť Bošáče) farár Samuel Štúr (brat Ľudovíta Štúra), zvolili za jeho nástupcu Jozefa Ľudovíta Holubyho, ktorý tam pôsobil do roku 1909, teda plných 48 rokov.

Roku 1862 sa oženil, s manželkou mal štyri deti, ktoré sa všetky narodili v Zemianskom Podhradí. Postupne pochoval manželku i tri dospelé deti. (Najstarší syn Cyril po štúdiu medicíny v Prahe, ktoré nedokončil, bol kúpeľným inšpektorom v Luhačovicích. Po roku 1918 bol prvým slovenským riaditeľom liečebných ústavov v Tatranskej Lomnici. Po roku 1919 sa stal nezvestným, pravdepodobne tragicky zahynul vo Vysokých Tatrách.)

Po roku 1909 sa Ľudovít Holuby uchýlil na odpočinok a presťahoval sa do Pezinka ku svojej dcére. V Pezinku zomrel 15. júna 1923 – pomník má od roku 1936, bol zho-

tovený podľa návrhu architekta Dušana Jurkoviča.

Do obdobia zemiansko-podhradského spadajú najplodnejšie roky Holubyho vedeckej činnosti. Popri botanickej práci sa venoval národopisu, histórii a archeológii. Po roku 1918 dostal viaceré uznania a pocty. Roku 1922 bol slávnostne promován za čestného doktora prírodných vied Karlovej univerzity v Prahe.

Holuby bol prvým čestným členom Československej botanickej spoločnosti, členom Českej akadémie vied a umení, zakladajúcim členom Matice slovenskej a bol členom mnohých spolkov.

Mal podiel na úsilí o všestranný rozvoj bratských vzťahov medzi Slovákmi a Čechmi. Bol horlivým vyznávačom československej jednoty. Vo svojom príbytku prijímal veľmi rád odborníkov – univerzitných profesorov z Karlovej univerzity, napr. Karla Domina, Jána Wilhelma, Františka Nováka a ďalších. Dopisoval si s mnohými vzdelancami, vedcami, spisovateľmi zo Slovenska, Čiech, Nemecka a inej cudziny. Poradil aj známemu českému spisovateľovi Aloisovi Jiráskovi pri písaní románu Bratstvo. V roku 1897 podnikol A. Jirásek cestu na Slovensko, aby mohol realizovať myšlienku o závere husitského hnutia na Slovensku. Navštívil Ľ. Holubyho, ktorý ho oboznámil so zemianskymi rodinami, s Podhradím, Bošácou, Haluzicami. Neskôr si dopisovali, Jirásek z trojdielneho románu poslednú časť venoval Holubymu.

Holuby bol už od mladosti veľmi usilovným zberateľom. Počas svojho činnorodého života nazbieral tri ucelené herbáre. Prvý herbár z r. 1853-82 predal do Budapešti, odkiaľ ho v r. 1906 kúpilo múzeum v Bukurešti, kde je dodnes. Tento herbár mal asi 10 – 12-tisíc položiek. Druhý herbár z r. 1883 – 1909 venoval Muzeálnej slovenskej spoločnosti v Turčianskom Sv. Martine. Tretí Herbár založil r. 1910, venoval ho Botanickému ústavu Karlovej univerzity v Prahe.

Na počesť Holubyho udeľuje od r. 1984 Slovenská botanická spoločnosť pri SAV za mimoriadnu vedeckú prácu v botanike pamätnú Holubyho medailu.

Ing. Ivan Kubela

V tejto rubrike pravidelne prinášame vzory scenárov s rôznym zameraním, v snahe poskytnúť námet, priniesť inšpiráciu či podnet na realizovanie obdobných aktivít vo vašej obci.

Tentokrát sa zameriame na to, ako prežívali obdobie Troch kráľov v Starej Kubre (v súčasnosti je to už časť Trenčína). Autorkou scenára je Jarka Kohútová, metodička Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne a vedúca DFS Kornička. Námet čerpa-
la z rozprávania „tetiek“ z Kubry, kde účinkovala vo folklórnej skupine, ako aj z publikácie „Rok v kubrianskych zvykoch“.

Scenár je spracovaný pre dievčatá, 12 speváčok z DFS Kornička, avšak je možné, aby si ho každý vedúci, prípadne pedagóg upravil podľa vlastných podmienok a možností.

TRI KRÁLE

Starí Kubrani mali takmer na každú hodinu vianočných sviatkov nejaký pekný zvyk.

V Starej Kubre veselá vianočná nálada neprestávala až do sviatku Troch kráľov (6. január).

V deň na Tri krále popoludní a podvečerom chodili dievčence (10 – 13-ročné) spievať popod okná domov a najmä tam, kde mali dospelých mládenčov. Bol to tiež akýsi druh koledy.

Pod oknami spievali určenú trojkráľovu pieseň: „*Išli tri krále od východu*“, ale aj vianočnú pieseň „*S Panny Pán Ježiš je narodený*“.

Keď dievčence vyspievali pod oknami všetky slohy oboch piesní a nikto nevychádzal z izby dávať darček (grajciar, sušené slivky, hrušky, sušené „ščiepy“, koláč a podobne), tak zaspievali ešte jednu príležitostnú pieseň „*Dajte nám len dajte, čo nám máte dať*“. Na záver, po odspievaní všetkých troch piesní ešte pozdravili „*Pochválen Pán Ježiš Kristus*“ a nikdy nezabudli dodať „*Dajte friško, lebo ozábe*.“

Keď dievčence vypovedali všetky doma naučené „formality“ vyšla von gazdiná s koláčom alebo iným darčekom a odovzdala im ho so slovami: „*Keď ste tak pekne spievali, tu máte pár hrušiek sušených, kúsek koláča, grajciar, lebo moc toho nemáme, ale vďaka vám dáme*.“

Dievčence vždy poďakovali za darček, ako im doma prikázali: „*Pánbo zaplať a požehnaj*“.

Popod okná chodili najčastejšie „spievať“ po dve, tri dievčatá, z ktorých jedna nosila malý „košíček na dostatek“. Väčšinou to boli sestry, najlepšie kamarátky – susedky. Takýchto trojíc bolo niekedy veľmi veľa (mnohokrát aj desať). Niekedy, keď bola „hrube lakomá“ gazdiná, sa na to hnev-la, ba im aj vynadala.

Keď „pobehali šucky domy a pospievali pesničky“, vrátili sa domov. „Dostatok“ si rozdelili medzi seba presne na toľko dielov, koľké spievali. Ak mali doma mladších súrodencov, tí sa už nemohli dočkať na moment, kedy sa vo dverách zjavia „speváčky“ a donesú im nejaké „dobroty“. Nazbierané „grajciariky“ odovzdávali deti rodičom, ktorí im za ne kúpili rôzne potrebné veci.

Vzor scenára

TRI KRÁLE (spievanie dievčat v skupinkách po dvoch, troch pod oknami v Kubre)

1. Spoza opony spevom vychádzajú tri dievčence na ľavý mikrofón (z pohľadu diváka), jedna na kraji má košíček a spievajú:
Išli tri králi ot východu /: klaňali sa tomuto rodu. :/
2. Spoza opony spevom vychádzajú tri dievčence na pravý mikrofón (z pohľadu diváka), jedna na kraji má košíček a spievajú:
Neklaňajte sa tomuto rodu /: leš sa klaňajte milému bohu. :/
3. Spoza opony spevom vychádzajú tri dievčence na stredný mikrofón, jedna na kraji má košíček a spievajú:
Je tomto dome švárnny mládenec /: dáva dievkam šesták na venec. :/
4. Spoza opony spevom 4. slohy vychádzajú posledné tri dievčence na stredný mikrofón,
Dajže mu Pánbo dobrú ženu /: Annu, pannu, lebo Zuzannu. :/
ku ktorým bez spevu podídu do skupinky speváčky z ľavej a pravej strany – (z pohľadu diváka) a kývnutím hlavy sa po-zdravia. (skupina čo je v strede zostáva na mieste)
5. Na strednom mikrofóne zaznie predspev: „S panny pán Ježiš je narodený“, potom ďalšia speváčka sólo „v jaslách na slame je uložený“ ...

1. <i>S panny pán Ježiš je narodený, v jaslách na slame je uložený, /: kerému matka dala plienečky, spievala búvaj Ježiš maličký.:/</i> 2. <i>Podložili mu tvrdého sena, pod nožky, pod bočky, aj pod kolená. /: ach, seno, seno, kosené z rosú, už t'a anjeli do neba nesú.:/</i> 3. <i>Nad Betlehémom vtáčky spievali, keď traja králi dary mu dali, dary mu dali, všetci spievali, vítaj nám, vítaj Ježiško malý. Dajte, že nám, dajte čo nám máte dať, lebo nám je zima pod okienkom stáť. Jeden holý, druhý bosý, tretí v hrstí gace nosí, dajte nám len dajte, čo nám máte dať, lebo nám je zima pod okienkom stáť. „Pochválen Pán Ježiš Kristus. Dajte friško, lebo ozábe.“</i>	- prvý spev sólo - druhý spev sólo - všetky spolu - spev 1. skupina 6 dievčat - spev 2. skupina 6 dievčat - všetky spievajú všetko - predspev sólo speváčky - odtiaľto spev všetky - hovoria všetky
---	---
6. Záver a odchod zo scény
***Dajte nám len, dajte, čo nám máte dať,
lebo nám je zima pod okienkom stáť.***

Poznámka: spievať môže ľubovoľný počet speváčok, môžu chodiť po dve, tri a taktiež je možné rôzne podanie sólových spevov alebo celej skupiny.

Jaroslava Kohútová

ROZVÍJAME CEZHRANIČNÚ SPOLUPRÁCU

PUBLIKÁCIA STRETNUTIE – SETKÁNÍ – FESTIVAL FARIEB A PRIATEĽSTVA TVORÍ MOZAIKU SPOLOČNÝCH PODUJATÍ

Takmer štyri desaťročia spolupráce Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne a Klubu kultúry v Uherskom Hradišti v oblasti zachovávaní spoločnej histórie, tradičnej ľudovej kultúry a v oblasti podpory a rozvoja výtvarného a fotografického umenia nás oprávňujú hovoriť o tradícii. O tradícii, ktorú nedelí hranica a nenarúša žiadna bariéra, ani jazyková.

Spoločné umelecké aktivity a podujatia Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne a Klubu kultúry Uherské Hradište, Trenčianskeho samosprávneho kraja a Zlínskeho kraja prezentuje nová publikácia vydaná s podporou Európskej únie z prostriedkov Fondu mikropojektov spravovaného Trenčianskym samosprávnym krajom.

Publikácia Stretnutie – Setkání – festival farieb a priateľstva tvorí mozaiku spoločných podujatí – spoločných výstav fotografov (od roku 1970) a prvých stretnutí fotografov (od roku 1978), ktorí si neskôr pozvali svojich priateľov výtvarníkov (od roku 1993), družobných kolektívnych výstav (od roku 1985) a autorských výstav fotografov a výtvarníkov (od roku 1981), realizovaných raz na moravskej strane (Uherský Brod, Uherské Hradište, Buchovice, Mikulčín vrch, Starý Hrozenkov) a raz na slovenskej strane (Soblahov, Dietoma, Trenčianske Teplice, Trenčín) moravsko-slovenského pomedzia. Pomedzia, kde niečo z jednej strany končí a z druhej niečo začína, kde sme súčasne na konci a na začiatku, kde máme na dosah spomienky na spoločne zažité okamihy, ale i cestu k budúcim stretnutiam – setkáním.

Snahou zostavovateľov publikácie bolo zaznamenať všetky podujatia: 34 tvorivých stretnutí fotografov a výtvarníkov, viac ako desať ročníkov fotografickej súťaže FOPO 8, spoločné výstavy fotokupín Impuls, Méta a Kontakt, 27 spoločných kolektívnych výstav výtvarníkov a fotografov a ich repríz a 42 autorských výstav výtvarníkov a fotografov z regiónov Trenčín a Uherské Hradište, prostredníctvom fotografií a textov z katalógov vydaných k výstavám a textov, ktoré odzneli na vernisážach. Medzi podujatia sme zaradili aj výstavy spolupracujúcich profesionálnych výtvarníkov: Jozefa Vydárnaka, Vladimíra Kudlíka a Branislava Kristína a fotografa Antona Štubňu.

Publikácia vyšla v tlačenej forme i na DVD nosiči, kde je publikácia doplnená o zozbier videodokumentov z tvorivých stretnutí fotografov a výtvarníkov.

Mgr. Janka Masárová

Prezentáciu umeleckých a tvorivých aktivít výtvarníkov a fotografov v regióne Trenčianskeho samosprávneho kraja a Zlínskeho kraja nájdete na www.tnos.sk

V roku 2013 pokračoval mikropojekt **Stretnutie – Setkání – festival farieb a priateľstva**, spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Fondu mikropojektov spravovaného Trenčianskym samosprávnym krajom svojou poslednou aktivitou, v rámci ktorej bola na webovej stránke **Trenčianskeho osvetového strediska** zriadená **webová podstránka Stretnutie – Setkání – festival farieb a priateľstva**.

(http://www.tnos.sk/stretnutie-setkani-festival-farieb-a-priatelstva.html?page_id=3563).

V obsahu webovej podstránky sa nachádzajú jednotlivé sekcie: **Aktuality**; **História družobných podujatí**, v ktorých sú propagované aktivity mikropojektu. Obsah sekcií sa priebežne dopĺňa o uskutočnené, prebiehajúce a pripravované spoločné cezhraničné podujatia. V sekciách **Výtvarníci** a **Fotografi** sa nachádzajú kontakty na výtvarníkov a fotografov z oboch strán hranice a prezentácia ich tvorby – reprodukcie výtvarných diel a fotografií. Databázu výtvarníkov a fotografov aktualizujeme a dopĺňame.

Mgr. Janka Masárová

MISIA V KONTEXTOCH A SÚVISLOSTIACH

Ďalším impulzom pre rozvoj a inováciu spoločných podujatí s Klubom kultúry v Uherskom Hradišti sa stal mikroprojekt Misia v kontextoch a súvislostiach, ktorý bol v týchto dňoch schválený a začíname s jeho realizáciou. Tým rozšírime doterajšiu spoluprácu o ďalšie aktivity, ktoré napomôžu rozvoju cezhraničného turizmu vďaka cielenej propagácii lokalít spojených s cyrilo-metodskou misiou a počiatkami kresťanstva na našom území.

1150. výročie príchodu Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu, ktoré si pripomínáme v roku 2013, sa stalo východiskom pre mnohé aktivity realizované jednotlivo na území oboch republík – Českej aj Slovenskej. Uvedomujeme si, že cyrilo-metodská tradícia neustále pretrváva a prináša trvalé hodnoty a odkaz aj pre súčasného človeka. Preto pripomínanie si našich spoločných koreňov kultúry a vzdelanosti by nemalo byť len jednorazovou kampaňou. V tomto duchu je potrebné kontinuálne pokračovať aj v nasledujúcom období.

Mikroprojekt je špecifickým pokračovaním podujatí uskutočnených v trojročí (2011 – 2013), ktoré akcentovalo túto významnú udalosť a okolnosti s ňou spojené. Jeho ambíciou je priblížiť verejnosti známe i menej známe miesta a lokality na obidvoch stranách hranice, spojené s cyrilo-metodskou misiou a počiatkami kresťanstva. Väčšina doteraz vydaných informačných materiálov pre širšiu verejnosť prezentuje toto obdobie iba s úzkym zameraním na aktérov misie, ich život a dielo. Mikroprojekt zameriava pozornosť na kontexty a súvislosti pôsobenia východoeurópskych a západoeurópskych vplyvov, čo je špecifikom našej kultúrnej tradície, ktorá sa odrazila, a je poznateľná, práve na zachovaných pamiatkach z tejto doby a jej kontinuita sa odrazila aj v neskoršej románskej architektúre.

Realizácia zámeru bude prebiehať formou vydania ob-

razovo-textovej bibliofilie, ktorej bude predchádzať mapovanie vytypovaných lokalít. Spracované lokality a objekty budú predstavené v bibliofilii vo forme originálnej ilustrácie a odborného popisu. Keďže mnohé objekty sa zachovali iba v torzách či pôdorysoch, je umelecké zobrazenie objektov tým najvhodnejším riešením, aby mohlo priblížiť verejnosti pôvodný stav. Prehľadná textová časť predstaví po odbornej stránke význam vybraných objektov a ich súvislosť s problematikou.

Ďalšími výstupmi, ktoré prispievajú k naplneniu zámeru, bude vydanie obrazovo-textového propagačného materiálu pre potreby cestovného ruchu a spoločná výstavná prezentácia veľkoformátových reprodukcí so sprievodným kultúrnym programom na oboch stranách hranice.

Prostredníctvom výstupov mikroprojektu si pripomenieme cyrilo-metodské dedičstvo v celom kontexte spojenia západoeurópskej a východoeurópskej kultúry, vzdelanosti a identity a ako výnimočný kultúrny fenomén v celoeurópskom meradle. Predstavíme jednotlivé lokality s nimi spojené ako zdroj informácií o dobe a jej poslanstve, čím sa otvorí priestor pre autentické vnímanie cyrilo-metodského dedičstva a západného kresťanstva v jednom celku. Tieto výstupy poslúžia na propagáciu prihraničných regiónov, šírenie povedomia o kultúrnych hodnotách a kultúrnej výmene.

PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁCE
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

FOND MIKROPROJEKTOV

Mgr. Anna Vražďová

VÝTVARNÉ SPEKTRUM JUBILUJE

Výtvarné spektrum je najstaršou a najprestížnejšou súťažou v oblasti neprofesionálnej výtvarnej tvorby. Vyhlasuje a realizuje sa každoročne. Významný 50. ročník tejto celoštátnej súťaže neprofesionálnej výtvarnej tvorby nadväzuje na viacročnú úspešnú tradíciu podujatia Výtvarná Dubnica, ktoré vzniklo v roku 1963 v Dubnici nad Váhom zo záujmu skupiny amatérskych výtvarných umelcov pod vedením Jozefa Kuriaka.

V prvých ročníkoch súťaže autori zasielali svoje diela priamo do Domu kultúry v Dubnici nad Váhom. Neskôr súťaž spočívala v regionálnych, krajských a celoštátnom kole a mala jednoročnú periodicitu. Súčasťou jednotlivých kôl, organizovaných osvetovými zariadeniami, boli semináre a školenia pre účastníkov súťaže pod vedením talentovaných inštruktorov.

Hoci boli prvé dva ročníky Výtvarnej Dubnice tematicky zamerané len na grafiku, od tretieho ročníka bola koncepcie zameraná jeden rok na tzv. „Malú Dubnicu“ – súťaž v odboroch kresba, voľná grafika a úžitková grafika a druhý rok na tzv. „Veľkú Dubnicu“ – súťaž v odboroch maľba, plastika, úžitkové umenie.

Z Výtvarnej Dubnice sa stala tradícia, ktorá bola a je jediná svojho druhu na Slovensku. Mala podporu nielen Osvetového ústavu v Bratislave (dnešné Národné osvetové centrum), ale aj známych akademických maliarov, ktorí prijímali pozvania do odbornej poroty súťaže. Predsedom

odbornej poroty v prvých ročníkoch súťaže bol akademický maliar Štefan Tkáč.

Súťaž postupne prerástla nielen svoju pôvodnú koncepciu kvalitou prác, ale výrazne sa zvýšil i ich počet. Možnosti výstavných priestorov sa nepodarilo riešiť ani bienálovým intervalom, v ktorom sa opakovala grafika, kresba, užitá grafika a maľba, plastika a užité umenie. V roku 1990 bolo zrušené rozdelenie jednotlivých výtvarných druhov, žánrov a techník do odborov a bol zrušený systém hierarchie cien. V roku 1994 hlavný usporiadateľ Národné osvetové centrum akceptoval požiadavku samotných autorov, aby pre celoštátnu výstavu bolo vybrané mesto s možnosťou rozšírenia výstavných priestorov. Celoslovenská súťaž sa po prvý raz konala v Trenčíne – už s názvom Výtvarné spektrum. V roku 1995 opäť v Dubnici nad Váhom ako Výtvarná Dubnica '95. V roku 1996 sa výstava Výtvarné spektrum konala v trenčianskej synagóge a v roku 1998 zdvojený ročník Výtvarné spektrum '97/'98 v Dome umenia v Bratislave. V rokoch 1998 až 2009 sa celoštátna súťaž a výstava realizovala v Humennom – vo Vihorlatskom múzeu, Vihorlatskom osvetovom stredisku. V roku 2010 sa celoštátne kolo súťaže uskutočnilo v Piešťanoch – v Dome umenia a Galérii Fontána pri MsKS mesta Piešťany. Od roku 2011 sa vrcholná súťaž amatérskej výtvarnej tvorby vrátila do mesta, kde vznikla – do Dubnice nad Váhom a do Trenčína. Ostatné dva nasledujúce ročníky celoslovenského kola sa opäť uskutočnili v Trenčíne. Vyhlasovateľom a odborným garantom 50. ročníka celoštátnej postupovej súťaže neprofesionálnej výtvarnej tvorby Výtvarné spektrum bolo z poverenia Ministerstva kultúry SR Národné osvetové centrum v Bratislave. Realizátorom a organizačným garantom celoštátneho kola súťaže Výtvarné spektrum bolo Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne, s podporou Ministerstva kultúry SR, mesta Trenčín a spoločnosti Herbaria.

Odborná porota v zložení: doc. PaedDr. Jaroslav Uhel, PhD. (predseda), Mgr. Irena Kertéssová, Mgr. Ján Slovák, PhD., Bratislava, PhDr. Katarína Čierna, Bratislava; akademický sochár Igor Mosný, Trenčín (členovia) hodnotila výtvarné práce, ktoré do 50. ročníka celoštátnej postupovej súťaže neprofesionálnej výtvarnej tvorby Výtvarné spektrum 2013 postúpili z ôsmich krajských súťaží Výtvarné spektrum 2013. Do súťaže bolo zaslaných 433 prác od 222

autorov. Odborná porota odporučila vystaviť 200 prác od 141 autorov a navrhla udeliť hlavnú cenu, 16 cien bez určenia poradia a 12 čestných uznaní.

Doc. PaedDr. Jaroslav Uhel, ArtD., predseda poroty celoštátnej súťaže Výtvarné spektrum 2013 vo svojom príhovore ocenil nielen výtvarníkov, ktorí boli v jubilejnom ročníku úspešní, ale pripomenul i význam všetkých tých, ktorí sa pričínili o to, že Výtvarná Dubnica – Výtvarné spektrum trvá už 50 rokov: „... dovoľte mi zvlášť poďakovať tým, ktorých nebude vidieť v katalógu Výtvarného spektra 2013 ani na výstavách v popredí: organizátorom, metodikom, manažérom, prevádzkovým a technickým pracovníkom. Všetkým tým osvetárom na každom stupni, ktorí sa stávajú za päťdesiat uplynulých odsúľžených rokov „bezmennými“. Všetkým tým, bez ktorých by Výtvarná Dubnica, ale ani Výtvarné spektrum do dnešných dní neprežilo.

Ďakujeme im za ich neúnavné úsilie združovať neprofesionálnych výtvarníkov bez rozdielu veku a vzdelania, ďakujeme za vyhľadávanie a podporu tých, ktorí chcú po umeleckej stránke rásť pod odborným vedením lektora a rozvíjať svoje umelecké vloh. Osvetárska pôda je miestom, ktoré umožňuje tvorivý dialóg a vzájomné spoznávanie sa autorov. Ďakujeme im za to, že pre neprofesionálnu výtvarnú tvorbu na Slovensku vytváralo pracujú nielen s úmyslom dopĺňať vedomosti z teórie výtvarného umenia, oboznamovať s klasickou i súčasnou výtvarnou tvorbou a dianím v tejto oblasti, ale že vytvárajú priestor na prezentáciu vlastnej amatérskej tvorby s výzvou k ďalším autorským tvorivým počínom.

Päťdesiat rokov je krásny vek. Uvedomujeme si to. Končí sa jedna veľká a bohatá etapa amatérskej výtvarnej tvorby na Slovensku. Stojíme na prahu novej. Je to obrovská výzva pre všetkých neprofesionálnych tvorcov. Ale nie iba to. Sú to nové možnosti. Zaväzujúca skutočnosť. Pri tejto príležitosti všetkým vystavujúcim autorom terajším aj budúcim bez rozdielu veku úprimne prajeme, aby svoju tvorbu vždy vnímali ako poslanie, ako službu, aby ostatní ľudia užívali vaše hody ducha, aby ste prispeli svojím dielom nám ostatným žiť krásne, prakticky, čisto a slobodne. Žičme vám obrovskú húževnatosť a božskú trpezlivosť. Toho nikdy nie je v žiadnom ateliéri nadostač.“

Mgr. Janka Masárová

VELKÉ JUBILEUM TRENČIANSKEJ MÉTY

Byť päťdesiat rokov na scéne, ľudom na očiach, trvať a nechýšať sa odísť zo scény, je určite udalosť, ktorú hodno pripomenúť. Príbeh fotografickej skupiny Méta je príbehom niekoľkých desiatok ľudí, ktorým učarovala fotografia. Na samom začiatku, ešte v roku 1962, štyria nadšenci – Čestmír Harníček, Stanislav Sokolt, František Spáčil a Anton Štubňa – si naplno uvedomili zázračnú schopnosť fotografie zdokumentovať doslova oka – mih, kondenzát chvíle, neopakovateľný výraz, udalosť, aká sa v dejinách sveta už nezopakuje.

„Postoj chvíľa, si krásna!“, zvolal pred dvomi storočiami Goethe. Taká výzva sa nemôže, ani nesmie ignorovať. Cieľom – métou fotografie v skutočnosti je oslava života vo všetkých jeho podobách, zviditeľnenie neviditeľného, zvečnenie pomínuteľného. Fotografia sa stáva poslaním i osobnou výpoveďou, hrou so svetlom a tieňmi, dobrodružnou výpravou, objavovaním sveta i seba samého. Autor – fotograf si má vždy z čoho vybrať. Priestory sveta a oceány života, okrem toho aj ponuky nečakaných okamihov sú mu k dispozícii vo dne v noci. Z hľadiska umeleckej hodnoty fotografia horolezca na streche sveta, či obrázok včely na lúčnom kvete môžu byť rovnocennými umeleckými dielami. Studničky imaginácie ich vedú premeniť na živú vodu umenia. Dobrá siatba má aj dobré výsledky. Viacerí autori úspešne prekonalí horizonty a obmedzenia provincionalizmu a napríklad Čestmír Harníček prekročil hranice Slovenska.

Hranica medzi profesionálnou a amatérskou fotografiou sa pomaly, ale iste posúva dostratená. V katalógoch z jednotlivých výstav fotokupiny Méta nájdeme mená a fotografie desiatok autorov, ktorí návštevníkov prekvapili i potešili svojou tvorbou, svojím videním vecí a vecičiek sveta. Popri dominancii farebnej fotografie sa nestráca ani čiernobiela fotografia, veľakrát práve v nej nachádzame dôvod pre zastavenie sa v našom ponáhľaní za chimérami nášho sveta.

Méta pritiahla desiatky nasledovníkov silnej štvorky – spomeniem aspoň najznámejších z nich: Jozef Poláček, Roman Porubský, Oliver Porubský, Július Kákoš, Vlado Gloss, Jiří Tomis, Jan Tluka, Vojtech Tichý, Mikuláš Bányász, Soňa Kalabová, Igor Hečko, Anna Marušincová a ďalší. Popri fotografoch (zákonite) vyrástol aj teoretik fotografie Marián Pauer. Je jedným z odvážlivcov, ktorí svoju métu posunuli hlbšie do Európy.

Azda nebude od vecí, ak pri príležitosti výročia prvého verejného vystúpenia Méty v roku 1963 spomeniem ešte staršiu generáciu fotografův. Tí o niekoľko desaťročí skôr v Trenčíne utvorili neoficiálnu skupinu fotografův – turistův. Nájdeme medzi nimi mená známych Trenčanův: Jána Hajdúcha, Vladimíra Chovana, Štefan Martona, a najmä meno, ktoré nemôžem, ani nesmiem zamlčať – meno Jána Halašu, lekárnik, fotografa, autora viacerých fotografických publikácií. Chcem zároveň pripomenúť, že 9. októbra t. r. uplynie 120 rokov od jeho narodenia. Verím i dúfam, že príslušníci Méty mi nebudú zazlievať, keď pri oslave ich slávneho výročia pripomínam meno tohto významného Trenčana. To je iba potvrdením faktu, že korene trenčianskej fotografie siahajú poriadne hlboko a jej koruna neprestáva byť ozdobená kvetmi.

Rudolf Dobiáš

Fotokupina Méta pri TNOS v Trenčíne je jedným z mála fotografických zoskupení na Slovensku, ktoré systematicky tvoria a prezentujú svoju tvorbu širokej verejnosti neuveriteľných 50 rokov.

Pri príležitosti tohto významného výročia Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne pripravilo vo výstavných priestoroch Trenčianskeho samosprávneho kraja 50. – jubilejnú výstavu, ku ktorej bol vydaný reprezentačný katalóg. Méta súčasne vychováva fotografický dorast. Mladým talentom ponúka priestor na ich prezentáciu. Každoročná výstava fotografií členov skupiny Méta patrila a patrí k vyhladávaným kultúrno-spoločenským podujatiam v Trenčíne. Ovplyvňuje záujem o fotografiu nielen u mladej generácie ale i širokej verejnosti.

Vystavujúci autori:

Mikuláš Bányász, Igor Hečko, Vladimír Hrnčiar, Július Kákoš, Norbert Kalaba, Soňa Kalabová, Anna Marušincová, Jaroslav Matejček, Pavol Obst, Jozef Poláček, Vojtech Tichý, Jan Tluka, Jiří Tomis, Ján Valenta, Jiří Foldyna.

Vystavujúci autori – retro časť:

Michael Arbet, Svetozár Abel, Ján Fazekaš, Vladimír Gloss, Čestmír Harníček, Ján Janega, Jozef Machala, Jozef Mozola, Ján Pollák, Oliver Porubský, Roman Porubský, Ján Ryšavý, Stanislav Sokolt, František Spáčil, Anton Štubňa, Štefan Švec.

Výstavu môžete navštíviť do 10. januára 2014.

NA KYSUCIACH ZA SKÚSENOSŤAMI...

Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne i tento rok uskutočnilo na jeseň pracovné stretnutie – výmenu skúseností. Dva dni nabité programom boli určené pre primátorov, starostov, matrikárky, kultúrnych pracovníkov a všetkých tých, ktorí sa podieľajú na príprave, tvorbe a realizácii občianskych obradov a slávností. Dôvod pre účasť na takejto akcii je pre každého „zpozák“ veľmi jednoduchý: neustále sa vzdelávať a získavať nové praktické skúsenosti, aby občianske obrady, ktoré každý organizuje v svojej obci či meste boli na stále sa zvyšujúcej úrovni. Tento rok zamieril autobus s účastníkmi výmeny skúseností na Kysuce. „Kysuce, Kysuce, studená vodička, keď sa ťa napijem, keď sa ťa napijem, bolí ma hlavička, bolí ma hlavička...“ spieva sa v jednej známej piesni.

Prvou zastávkou účastníkov bol Sobášny palác v starobyľom meste Bytča. Sprievodkyňa všetkých privítala a uviedla do sobášnej miestnosti v paláci, v ktorej porazprávala históriu paláca. Sobášny palác dal postaviť v roku 1601 Juraj Turzo a mal slúžiť na organizovanie svadobných hostín jeho dcér. Jeho ďalšími majiteľmi sa stali Esterházi, ktorí panstvo prenajímali a v roku 1868 ho predali veľkoobchodníkovi s drevom Leopoldovi Popperovi. Palác bol poškodený i štyrmi požiarom a po ukončení rekonštrukčných prác opätovne získal pôvodný renesančný vzhľad a stal sa národnou kultúrnou pamiatkou. V čase výmeny bola v spodných priestoroch nainštalovaná dobová výstava mincí, poštových známok, zbraní, pušiek, revolverov a rôznych dokumentov a listín. Z haly nachádzajúcej sa na prízemí vedú na prvé poschodie – do spoločenskej sály – drevené točité schody. Výnimočnosť paláca zvyrazňujú aj mimoriadne hodnotné sgrafitové výzdoby fasád, ako aj výmalba tanečnej sály technikou fresco. Nad vstupom do sály sa nachádza empora pre hudobníkov. Legendy hovoria o svadobnej posteli v arkieri, v ktorej mladomanželia naplnili počas svadobnej noci svoj manželský sľub. Rozmery celej sály sú 34,5 x 12,5 m. Svoje svadobné hostiny tu mali i štyri dcéry grófa Juraja Turzu a poslednou veľkou spoločenskou udalosťou, ktorá sa v paláci konala, bola pohrebná hostina grófa Juraja Turzu. Palác je majetkom Žilinského samosprávneho kraja a jeho rekonštrukcia prebieha aj z prostriedkov Európskej únie.

Štátny archív v Bytči, ktorý sa nachádza hneď vedľa Sobášneho paláca, si účastníci výmeny pozreli so záujmom a s akýmsi rešpektom. Budova so starobyľmi obľúkmi, klenbami a schodiskami (už značne schátraná) je plná dokumentov a rôznych spisov.

Ďalšou zastávkou zpozárov bolo mesto Čadca. Na mestskom úrade zpozárov prijali predstavitelia mesta spolu s vedúcimi pracovníkmi z rôznych oblastí: kultúrnej či sociálnej sféry. Mesto Čadca má 26 tisíc obyvateľov, je okresným mestom a najväčším sídlom Kysúc. Čadca leží uprostred prírody, má teda výborné podmienky na turistiku, cykloturistiku po okolitých osadách a miernych kopcoch. Pri priateľskom posedení s predstaviteľmi mesta bol čas i na výmenu skúseností. Návštevníkov zaujala novinka, ktorú majú na mestskom úrade zriadenú, a tou je klientske centrum pre občanov. Je to prvý styk pracovníkov úradu s verejnosťou. Na obrovskom zastrešenom a presklenom nádvorí boli k dispozícii pracovníci úradu, ktorí vybavovali občanov. Prakticky na jednom mieste sa dalo vybaviť všetko: sociálne služby, platby daní a poplatkov, evidencia obyvateľstva, stavebné veci a rôzne iné. Po prehliadke mestského úradu sa účastníci presunuli do obradnej miestnosti, kde bola pripravená občianska slávnosť slávnostného privítania detí do života. V piatok 13. septembra 2013 vítali predstavitelia obce malých občianok do života. Program na vysokej profesionálnej úrovni s vynikajúcim sprievodom na klavír a spevom žiakov i učiteľov miestnej ZUŠ vyrazil všetkým dych.

Po skončení programu sa všetci presunuli do Mestskej galérie na zaujímavú výstavu obrazov.

Po prezretí mesta Čadca autobus s účastníkmi dorazil do Starej Bystrice. Po ubytovaní v hoteli Bystričan boli všetci pozvaní do centra Starej Bystrice na prehliadku Slovenského orloja. Ten sa nachádza na Rínku sv. Michala Archanjela v centre mesta. Pán Pavol Bartek, zástupca starostu, všetkým s odborným prehľadom prezentoval informácie o jedinom a prvom orloji na Slovensku. Ide o najväčšiu drevenú sochu na Slovensku, ktorá predstavuje Sedembolestnú Pannu Máriu, patrónku Slovenska. Vo výklenkoch orloja je umiestnených šesť bronzových plastiek slovenských dejín (knieža Pribina, kráľ Svätopluk, Anton Bernolák, Ľudovít Štúr, Milan Rastislav Štefánik a Andrej Hlinka). Srdcom orloja je tzv. astroláb, teda ciferník s astronomickými údajmi. Vo vežičke orloja sú umiestnené dva zvony. Jeden zvon odbíja čas, druhý zvon vytvára zvukovú kulisu počas promenády apoštolov. Pod orlojom je zriadená galéria. Po prezretí orloja pán Bartek podal odborný výklad o soche sv. Michala Archanjela, nazývanú tiež ochranca starobystrického ľudu. Socha je umiestnená v strede Rínku sv. Michala oproti orloju. Je vytesaná z bieleho kameňa, vápenca vyťaženého v Bulharsku. Autor sochy akad. sochár Viliam Loviška stvárnil sv. Michala Archanjela netradične, a to najmä motívom krídel, ktorými drží meč – kríž, čo pripomína kňaza zahaleného plášťom a držiaceho monštranciu. Zadá časť sochy symbolizuje porazeného hada – satana v zobrazení keltskej ornamentiky.

Program, ktorý pripravilo TNOS pre svojich zpozárov, bol skutočne atraktívny a plný zážitkov a nových poznatkov. Po prehliadke Rínku bola v podvečerných hodinách pred orlojom naplánovaná vernisáž výstavy Krása v dreve ukrytá, ktorej sa zúčastnili všetci zpozári. Kysucké kultúrne stredisko v Čadci realizovalo v spolupráci so svojimi partnermi zaujímavý projekt. Jeho hlavným cieľom bolo prehĺbenie vzájomnej spolupráce v oblasti kultúrno-spoločenských aktivít, cestovného ruchu a turizmu. Rezbárski ľudoví umelci – neprofesionáli, slovenskí a poľskí, predstavili svoj talent v podobe vytvorených monumentálnych drevených sôch slovenských rozprávkových postáv, ktoré sa stali stálou expozíciou obce Stará Bystrica. Ich inštalácia v príľahlom parku vytvorila ďalší priestor, ktorý môžu navštíviť okrem občanov Bystrice aj turisti. Na malom kúsku parku všetci obdivovali rezbárske diela autorov rozprávkových postáv: Anton Kadura vytvoril Maťka, Jozef Rakovan Kubka, Stanislaw Kwasny Vílu, Ján Podsklan Valibuka a Henryk Jan Stanclik Ježibabu. Bodkou za piatkovým programom bola slávnostná recepcia pri príležitosti vernisáže, ktorej sme sa zúčastnili.

Upršané sobotňajšie ráno odradilo mnohých od výletu, ktorý bol v dopoludňajších hodinách naplánovaný. Ostatní, ktorých však bolo menej, no neodradil ich ani dážď, sa previezli historickou úvratovou železnicou a aspoň z jej otvorených vagónov si pozreli Múzeum Kysuckej dediny. Táto

jazda vláčikom určite stála za to. Železnička vo Vychylovke bola vybudovaná v roku 1926 z obce Krásno do Vychylovky na zväžanie dreva v dĺžke 110 km. Dnes zostala zo železničky len najatraktívnejšia časť, tzv. úvratový systém. Parný rušeň s vozňom pre turistov je turistickou atrakciou v kysuckom skanzene. Účastníci výletu jazdou na vláčiku absolvovali vzdialenosť 3,6 km.

Poslednou zastávkou zpozárov bol Zborov nad Bystricou, kde si pod odborným výkladom starostu obce PaedDr. Jura-ja Hlavatého prezreli rímskokatolícky Kostol Panny Márie. Kostol je skutočne nádherný, strešnú oceľovú krytinu robili Vítkovické železiarne. Nádherný 4 m vysoký korpus Ukrižovaného vyhotovil akademický sochár Alexander Trizuliak, 40 ks prenádherných farebných vitráží je od akademického maliara Vincenta Hložníka. Nie nadarmo sa tomuto kostolu hovorí Kysucká Sixtínska kaplnka. Samostatná farnosť vznikla v roku 1996 a prvým farárom sa stal Milan Gábriš. Z obce Zborov nad Bystricou pochádzajú v súčasnosti pôsobiaci kňazi Milan Jedinák, Anton Kubica, Zdeno Púpik a Anton Jedinák. Po výbornom obede sa všetci zúčastnili svätej omše na oslavu Sedembolestnej Panny Márie. Sprievodom po obci sa začala svätá omša – zpozári boli priamymi účastníkmi. Po jej ukončení bol pripravený kultúrny program Zborovo, Zborovo, na ktorom vystupovali rôzne folklórne súbory a skupiny z regiónu Kysúc. Návštevníkov

Pracovné stretnutie na MsÚ v Čadci.

privítal starosta obce Zborov nad Bystricou a následne ich pozdravili: poslanec NR SR a starosta obce Stará Bystrica Ján Podmanický, primátor mesta Krásno nad Kysucou Jozef Grapa a riaditeľka Kysuckého kultúrneho strediska v Čadci Mgr. Silvia Petreková. Hlavnými organizátormi podujatia boli obec Zborov nad Bystricou a Kysucké kultúrne stredisko v Čadci. Bolo by sa na čo pozeráť do neskorých večerných hodín.

Unavení, ale plní zážitkov, dojemov a vedomostí nasadli naši účastníci výmeny skúseností do autobusu, ktorý ich odviezol rovno do Trenčína.

Pri hodnotení výmeny skúseností na občianskych obradoch a slávnostiach možno len a len chváliť. Perfektné pripravený program, ubytovanie i celkové zorganizovanie tejto dvojdnovej výmeny skúseností – za to všetko patrí veľká vďaka Mgr. Vierke Slivovej, pracovníčke Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne.

Veľké poďakovanie patrí Mgr. Kataríne Šujanovej a Jánovi Ďuricovi z Čadce, obciam Nová Bystrica, Stará Bystrica a Zborov nad Bystricou, ktorí pre nás pripravili bohatý a inšpiratívny program.

Blanka Hlavandová, Obec Chocholná-Velčice

Foto: Ján Mikláš

Vernisáž v Starej Bystrici.

P. Bartek, zástupca starostu nás zoznamuje s históriou a pamiatkami obce.

Účastníci výmeny so starostom obce s p. Hlavatým v Zborove nad Bystricou.

LÁSKA V ČASE VIANOC...

... s týmto priliehavým názvom sa stretli v decembri na vianočnom stretnutí starostovia a účinkujúci na občianskych obradoch a slávnostiach v obci Chochoľná Veľčice a pripomenuli si 60. výročie vzniku zborov pre občianske záležitosti.

V nádhernom komponovanom pásme sa predstavila spevácka skupina Studienka, žiaci školy vystúpili s kolesami, blokom piesní, s tancami a vinšami. Sálou zneli i krásne tóny huslí a harmoniky, netradične sa hralo i na gajdy.

Starosta obce Ing. Ľubomír Škriečka vo svojom vystúpení predstavil obec, ktorá sa môže pochváliť rôznorodými a zaujímavými kultúrnymi aktivitami.

Mgr. Vladimír Zvalený, riaditeľ Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne vo svojom vystúpení okrem iného povedal:

„... je mi cťou prihovoriť sa k vám v tento sviatočný adventný čas a zaľahovať vám a poďakovať za prácu a spoluprácu.

Pripomíname si 60. výročie vzniku zborov pre občianske záležitosti, ktoré vznikali podľa miestnych podmienok na Slovensku v rokoch 1953 až 1955. Za toto obdobie prešli neľahkou cestou, raz uznávané, inokedy zaznávané. Len samotný čas ukázal,

že zohrávajú a verím, že v budúcnosti budú zohrávať dôležité miesto v živote človeka – občana vášho mesta, obce.

Patrite medzi tých, ktorí i na úkor svojho voľného času pomáhate a približujete sa k človeku prostredníctvom slova, hudby, spevu – v radoosti i smútku, vo chvíľach sviatočných aj všedných. Nie náhodou sme nazvali dnešné vianočné stretnutie Láska v čase Vianoc...

Láska zohráva práve po celý rok vo vašej práci dôležitú úlohu, pretože bez lásky a srdca by ste ju nemohli vykonávať.

Už teraz sa teším za Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne na spoluprácu s vami pri organizovaní seminárov, metodických dní, prehliadok, výmen skúseností či takýchto vianočných priateľských stretnutí v nastávajúcom roku.“

Programom nás kultivovane sprevádzala Blanka Hlavandová, kultúrna pracovníčka, za čo jej i celému kolektívu obecného úradu patrí veľké poďakovanie.

Mgr. Viera Slivová

80 ROKOV FOLKLÓRNEJ SKUPINY KUBRA Z KUBRY

Folklórna skupina Kubra sa radí medzi najstaršie folklórne skupiny na Slovensku aj v Európe. Od svojho vzniku v roku 1933 sa nepretržite venuje dokumentačnej práci a celoročnej živej prezentácii tradičnej ľudovej kultúry. Špecifikum činnosti členov skupiny spočíva v tom, že nikdy nepodľahli novodobej situácii pre umeleckú štylizáciu či moderným choreografickým úpravám vo svojich verejných vystúpeniach. V podaní folklórnej skupiny Kubra sa tak po desiatky rokov stretávame s autenticky čistou prezentáciou kubranských zvykov z minulých storočí, s rýdzou ľudovou slovesnosťou, s hudobnými i tanečnými prejavmi a typickým ľudovým krojom z Kubry.

V rámci osláv úctyhodného jubilea trvania súboru sa 3. augusta 2013 pripojila ku gratulantom Európska únia umenia spoločne s Folklórnym združením ČR a odovzdali jubilantovi FSK Kubra v Kategórii A – Európsku cenu za umeleckú a kultúrnu činnosť,

a tak sa folklórna skupina stala vlastne prvým folklórnym „súborom“ – laureátom ceny Európskej únie.

Cenu odovzdal Bernard Louis Martin (CHE), Petr Vašíček (CZE), Bohumil Eichler (CZE).

Okrem nich boli prítomní: primátor mesta Trenčína Mgr. Richard Rybníček, vedúca odboru kultúry Trenčianskeho samosprávneho kraja Ing. Marta Šajbidorová, poverení zástupcovia Folklórneho združenia Českej republiky a delegácia obce Štitná nad Vlárou – Popov.

Jaroslava Kohútová

VIETE, ŽE...

... do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska pribudli ďalšie prvky?

K radvanskému jarmoku, aušusníckym službám špaňodolinských baníkov, ručnému zvoneniu na zvony, fujare a Terchovskej muzike – prvkom vyhláseným v roku 2011 – pribudli 24. októbra 2013 ďalšie štyri prvky. Sú to **čičmianske ornamente, banskoštiavnický salamander, tradičné bábkarstvo, gajdy a gajdošská kultúra**, ktorým odovzdal osvedčenie o zápise do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska minister kultúry Marek Maďarič.

Zápis prvkov do národného zoznamu je základnou podmienkou pre uchádzanie sa o zápis do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO.

... v Zozname nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO je schválený ďalší zápis zo Slovenska?

Slovenská republika má od r. 2005 na Zozname nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO zapísanú slovenskú **fujaru a jej hudbu**. 5. decembra 2013 sa tento zoznam rozšíril o ďalší zápis, ktorým je slovenský nominačný projekt **Terchovská muzika** po tom, ako ho schválil Medzivládny výbor pre ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva.

Zápis na Zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva je najvyšším medzinárodným uznaním, ktoré UNESCO priznáva výnimočným formám ľudových a tradičných vyjadrení, akými sú napr. hudba, tanec, národné rituály a mytológia, poznatky a praktiky týkajúce sa prírody a sveta, skúsenosti spojené s tradičnou výrobou, ako i osobitné kultúrne prostredia. Súčasne sa týmto formám národnej kultúrnej identity poskytuje medzinárodná podpora a ochrana.

Reprezentatívny zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO obsahuje už 287 prvkov. Okrem **fujary a Terchovskej muziky** by mal na budúci rok pribudnúť na zoznam aj **Radvanský jarmok**, ktorého nominačný projekt je v štádiu posudzovania.

... v tomto roku Slovenská republika oslávila 20. výročie vstupu do UNESCO a desiate výročie prijatia Dohovoru UNESCO o ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva?

Zdroj: www.culture.gov.sk

Kultúrne spektrum 1 – 2/2013 • Informačný servis o aktualitách v teórii a praxi kultúrno-osvetovej práce pre potreby pracovníkov kultúry, obecných úradov v okresoch Bánovce nad Bebravou, Nové Mesto nad Váhom a Trenčín

Vydalo: Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín • IČO: 34059172 •

Zodpovedná redaktorka: Mgr. Anna Vražďová, č. tel.: 032/6555 325, e-mail: osveta@tnos.tsk.sk

• Grafická úprava: Ing. Vladimíra Kmeťová • December 2013